

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Костенка Дениса Володимировича,

здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

за спеціальністю 051 «Економіка»

на тему:

«Інноваційно-цифрова трансформація підприємств будівельного девелопменту: економічні механізми та інструменти реалізації»

1. Актуальність теми дисертації

Тема дисертаційної роботи є актуальною та відповідає сучасним тенденціям розвитку економічної науки, оскільки присвячена розв'язанню важливого наукового завдання щодо формування теоретико-методологічних засад і розроблення економічних механізмів інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту в умовах структурної модернізації економіки, цифровізації бізнес-процесів, післявоєнного відновлення України та переходу до моделі сталого розвитку.

Актуальність дослідження визначається тим, що сучасний будівельний девелопмент функціонує в умовах одночасного впливу цифрової революції, технологічної конвергенції, глобальної конкуренції, підвищення інвестиційних ризиків, дефіциту ресурсів і необхідності забезпечення високої швидкості прийняття управлінських рішень. За цих умов традиційні моделі організації діяльності підприємств дедалі менше відповідають вимогам цифрової економіки, що обумовлює необхідність переходу до інноваційно орієнтованих моделей управління, заснованих на використанні BIM-технологій, цифрових платформ, технологій Digital Twin, штучного інтелекту, великих даних, хмарних сервісів, Інтернету речей та сучасних інформаційно-аналітичних систем. Особливої актуальності проблема набуває в умовах післявоєнної реконструкції України, коли ефективність діяльності підприємств будівельного девелопменту визначатиметься не лише масштабами інвестицій, а й здатністю підприємств швидко впроваджувати інновації, цифрові технології, інтегровані інформаційні системи та сучасні економічні механізми управління, що забезпечують підвищення продуктивності, економічної стійкості та конкурентоспроможності.

Наукова актуальність роботи посилюється недостатньою розробленістю комплексних методологічних підходів до дослідження інноваційно-цифрової трансформації саме підприємств будівельного девелопменту. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених цифровій економіці, інноваційному розвитку та цифровій трансформації підприємств, відсутня цілісна концепція,

яка б поєднувала економічні механізми цифрової трансформації, управління інноваціями, цифрову зрілість підприємства, інтеграцію платформних технологій та оцінювання результативності цифрових перетворень у межах єдиної методологічної системи. Запропоноване дослідження спрямоване на усунення зазначених наукових прогалин шляхом формування сучасної концепції інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, розроблення економічних механізмів її реалізації та створення науково-методичного інструментарію оцінювання ефективності цифрових змін, що визначає вагомое теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до пріоритетних напрямів науково-дослідної діяльності Київського національного університету будівництва і архітектури, кафедри менеджменту в будівництві та Академії будівництва України, спрямованих на розвиток теоретико-методичних засад економіки підприємства, управління інноваційним розвитком, цифрової трансформації суб'єктів господарювання, удосконалення економічних механізмів функціонування підприємств будівельного комплексу та забезпечення їх конкурентоспроможності в умовах цифрової економіки. Тематика дисертації повністю відповідає науковому напрямку кафедри менеджменту в будівництві, пов'язаному з дослідженням економічних механізмів розвитку підприємств будівельного девелопменту, цифровізації бізнес-процесів, інноваційного управління та формування сучасних моделей економічного забезпечення діяльності будівельних підприємств.

Основні результати дисертації отримано в межах виконання науково-дослідної роботи «Розбудова сучасного аналітичного інструментарію девелоперського управління підрядним будівництвом» (державна реєстрація № 0115U000860), у межах якої автором розроблено теоретико-методичні положення щодо формування економічних механізмів інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, визначено напрями інтеграції цифрових технологій у систему управління та обґрунтовано підходи до оцінювання результативності цифрових перетворень.

У межах науково-дослідної роботи «Розвиток управлінської взаємодії інституційних учасників девелоперських проєктів» (державна реєстрація № 0121U111793) здобувачем удосконалено методичні підходи до формування економічного механізму цифрової взаємодії учасників інвестиційно-будівельного процесу, обґрунтовано принципи цифрової інтеграції інформаційних потоків, координації діяльності стейкхолдерів та інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень.

Окремі результати дисертаційного дослідження отримано під час виконання науково-пошукової роботи «Вдосконалення аналітичного апарату обґрунтування формату девелопменту для проєктів будівництва» (шифр теми

W4-14-b, Академія будівництва України), у межах якої автором сформовано концептуальні положення щодо оцінювання цифрової зрілості підприємств, розроблено методичний інструментарій визначення рівня інноваційно-цифрової трансформації та запропоновано економічні механізми підвищення ефективності функціонування підприємств будівельного девелопменту.

Таким чином, дисертаційна робота органічно інтегрована у систему виконання державних і галузевих науково-дослідних робіт, відповідає науковому напрямку кафедри менеджменту в будівництві Київського національного університету будівництва і архітектури та спрямована на розвиток сучасної економічної теорії підприємства, цифрової економіки, економіки будівництва й інноваційного розвитку підприємств будівельного девелопменту.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним завершеним науковим дослідженням, у якому всі основні наукові положення, концептуальні підходи, методичні розробки, економіко-математичні моделі, практичні рекомендації та висновки належать особисто здобувачеві. Особистий внесок автора полягає у постановці та комплексному розв'язанні актуального наукового завдання щодо розвитку теоретико-методичних засад інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту та формування економічних механізмів її реалізації.

Здобувачем самостійно проведено комплексний аналіз сучасних концепцій цифрової економіки, інноваційного розвитку, цифрової трансформації підприємств та економічних механізмів управління інноваційними процесами. Узагальнено закономірності цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, визначено економічний зміст інноваційно-цифрової трансформації як комплексного процесу модернізації бізнес-процесів, системи управління, організаційної структури та механізмів створення економічної цінності на основі сучасних цифрових технологій. Вагомим результатом особистої наукової роботи здобувача є розроблення концептуальної моделі інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, формування системи економічних механізмів її реалізації, удосконалення методичних підходів до оцінювання цифрової зрілості підприємств, визначення рівня цифрової готовності бізнес-процесів та розроблення науково-практичного інструментарію підтримки управлінських рішень щодо впровадження цифрових технологій. Автором самостійно здійснено збір, систематизацію й економіко-статистичне опрацювання інформаційної бази дослідження, виконано економічний аналіз, проведено моделювання, інтерпретовано отримані результати та сформульовано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту.

Усі положення, що становлять наукову новизну дисертації, отримані автором особисто. У колективно опублікованих працях використано лише результати, які належать здобувачеві та відображають його індивідуальний науковий внесок, що повністю відповідає принципам академічної доброчесності.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків і рекомендацій

Достовірність та наукова обґрунтованість результатів дисертаційного дослідження забезпечуються використанням сучасної методології економічної науки, комплексним застосуванням взаємопов'язаних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, адекватних поставлених меті та сформульованим завданням. Теоретичною основою роботи є фундаментальні положення економічної теорії, економіки підприємства, інноваційної економіки, цифрової економіки, стратегічного менеджменту та економіки будівництва. Методичну основу дослідження становлять системний, процесний і структурно-функціональний підходи, економіко-статистичний аналіз, економіко-математичне моделювання, методи багатокритеріального оцінювання, інтегрального аналізу, експертного оцінювання та прогнозування.

Наукова обґрунтованість запропонованих автором положень підтверджується логічною послідовністю дослідження, узгодженістю теоретичних висновків із результатами аналітичних досліджень і моделювання, використанням сучасного економіко-аналітичного інструментарію та комплексним урахуванням технологічних, організаційних, економічних, інституційних і цифрових факторів інноваційного розвитку підприємств будівельного девелопменту. Розроблені економічні механізми та методичні підходи характеризуються внутрішньою методологічною цілісністю, забезпечують формалізацію процесів цифрової трансформації та створюють наукову основу для обґрунтування ефективних управлінських рішень.

Достовірність результатів підтверджується їх апробацією на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, упровадженням окремих положень дослідження у практичну діяльність підприємств будівельного девелопменту та використанням результатів у науковій і навчально-методичній діяльності. Отримані результати узгоджуються із сучасними досягненнями вітчизняної та зарубіжної економічної науки, відповідають тенденціям розвитку цифрової економіки та інноваційного менеджменту і можуть бути використані для подальшого розвитку теорії економіки підприємства та практики управління цифровою трансформацією підприємств будівельного девелопменту. Проведений аналіз не дає підстав ставити під сумнів достовірність і наукову обґрунтованість результатів дисертації. Основні положення, висновки та практичні рекомендації є логічно взаємопов'язаними, достатньо аргументованими, підтверджуються використанням методичним інструментарієм, відповідають поставленим меті та завданням дослідження і

мають наукову та практичну цінність для розвитку спеціальності 051 «Економіка», зокрема у сфері економіки підприємства, інноваційної та цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Аналіз дисертаційної роботи свідчить, що одержані автором результати характеризуються належним рівнем наукової новизни, внутрішньою методологічною узгодженістю та спрямовані на розв'язання актуального наукового завдання щодо розвитку теоретико-методичних засад інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, формування економічних механізмів її реалізації та розроблення сучасного інструментарію управління цифровими змінами. На відміну від існуючих досліджень, у яких цифрова трансформація переважно розглядається як процес упровадження окремих інформаційних технологій або автоматизації бізнес-процесів, у дисертації запропоновано комплексний економічний підхід, який інтегрує інноваційну діяльність, цифрові технології, організаційні зміни, цифрові платформи, механізми створення економічної цінності та управління цифровою зрілістю підприємств будівельного девелопменту.

Ступінь наукової новизни одержаних результатів відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та характеризується такими положеннями.

Удосконалено:

- теоретико-методичний підхід до формування економічного механізму інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, який, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на інтеграції інноваційних, фінансово-економічних, організаційних, інформаційно-технологічних та інституційних інструментів управління і забезпечує узгодження стратегічних цілей цифрового розвитку з економічними результатами функціонування підприємства;

- методичний підхід до оцінювання рівня інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, який передбачає комплексне використання системи інтегральних та локальних показників цифрової зрілості, інноваційної активності, цифрової інтеграції бізнес-процесів, операційної ефективності та економічної результативності, що забезпечує кількісне оцінювання ефективності цифрових перетворень і визначення резервів їх подальшого розвитку;

- науково-методичні положення щодо інформаційно-аналітичного забезпечення управління інноваційно-цифровою трансформацією, які базуються на інтеграції цифрових платформ, BIM-технологій, ERP-, CRM-, CDE-систем, технологій Digital Twin, штучного інтелекту та аналітики великих даних у єдине цифрове середовище підтримки економічних управлінських рішень.

Набули подальшого розвитку:

- теоретичні положення щодо економічної сутності інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, яку, на відміну від існуючих трактувань як процесу цифровізації окремих функцій управління, розглянуто як комплексний процес структурної модернізації економічної системи підприємства, спрямований на формування нових джерел створення вартості, підвищення продуктивності, інноваційної спроможності та конкурентоспроможності;

- концептуальні засади управління цифровою трансформацією підприємств будівельного девелопменту, що передбачають системну інтеграцію цифрових платформ, платформної взаємодії учасників інвестиційно-будівельного процесу, цифрових екосистем, інструментів управління інноваціями та сучасних моделей цифрового менеджменту;

- методичні підходи до оцінювання економічної ефективності цифрових інновацій, які доповнено системою кількісних критеріїв оцінювання економічного ефекту від упровадження цифрових технологій, рівня цифрової готовності підприємства, ефективності цифрових інвестицій та впливу цифрової трансформації на конкурентоспроможність і довгострокову економічну стійкість підприємств будівельного девелопменту;

- наукові положення щодо формування стратегічних напрямів інноваційно-цифрового розвитку підприємств будівельного девелопменту, які враховують особливості післявоєнного відновлення економіки України, цифрової модернізації будівельної галузі, розвитку платформної економіки та інтеграції національних підприємств у європейський цифровий економічний простір.

Таким чином, результати дисертаційної роботи істотно розширюють сучасні наукові уявлення про економічні механізми інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, формують цілісний методологічний підхід до управління цифровими змінами та створюють наукове підґрунтя для подальшого розвитку теорії економіки підприємства, інноваційної економіки, цифрової економіки й економіки будівельного девелопменту.

8. Теоретичне значення виконаног одослідження. Наукове значення дисертаційної роботи полягає у розвитку теоретико-методичних засад інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту та поглибленні наукових положень економіки підприємства щодо формування економічних механізмів управління цифровими змінами. У роботі сформовано цілісний науковий підхід до економічного забезпечення цифрової трансформації, який, на відміну від існуючих досліджень, поєднує інноваційні процеси, цифрові технології, економічні механізми управління, цифрову зрілість підприємства, платформні моделі взаємодії та інструменти оцінювання результативності цифрових перетворень. Це розширює методологічний апарат економіки підприємства, інноваційної економіки, цифрової економіки та економіки будівництва.

Теоретичну цінність мають розроблені концептуальні положення щодо економічного механізму інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, методичний підхід до комплексного оцінювання рівня цифрової зрілості, система економічних інструментів управління цифровими змінами та модель інформаційно-аналітичного забезпечення цифрової трансформації. Запропоновані наукові положення створюють методологічну основу для дослідження закономірностей цифрової модернізації підприємств, оцінювання ефективності цифрових інвестицій та формування сучасних механізмів підвищення конкурентоспроможності підприємств будівельного девелопменту.

Результати дослідження можуть бути використані у таких наукових напрямках:

- економіка підприємства;
- інноваційна економіка;
- цифрова економіка;
- економіка будівництва та девелопменту;
- стратегічне управління;
- цифрова трансформація підприємств;
- економіко-математичне моделювання;
- управління інноваційним розвитком.

Основні положення дисертації доцільно використовувати під час викладання навчальних дисциплін «Економіка підприємства», «Інноваційний розвиток підприємства», «Цифрова економіка», «Діджитал-менеджмент», «Стратегічне управління», «Економіка будівництва», «Девелопмент нерухомості», «Управління інноваціями», «Економіко-математичне моделювання», «Управління проєктами», «Інформаційні системи і технології в управлінні», а також при підготовці магістрів і докторів філософії за спеціальністю 051 «Економіка» та спорідненими спеціальностями економічного й управлінського профілю.

9. Практична цінність результатів дослідження полягає у можливості безпосереднього використання запропонованих економічних механізмів, методичних підходів та інформаційно-аналітичного інструментарію для планування, реалізації та оцінювання результативності інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту. Розроблені рекомендації можуть застосовуватися для формування цифрової стратегії підприємства, оцінювання рівня цифрової зрілості, визначення пріоритетів цифрових інвестицій, удосконалення системи управління бізнес-процесами, підвищення ефективності використання ресурсів, цифрової інтеграції учасників інвестиційно-будівельних проєктів та формування сучасної системи підтримки управлінських рішень.

Запропонований інструментарій може бути використаний підприємствами будівельного девелопменту для впровадження цифрових рішень, спрямованих

на підвищення операційної ефективності, інноваційної активності, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємств.

На галузевому рівні результати дисертації використані підприємствами будівельної, девелоперської, інжинірингової та інвестиційної сфер, консалтинговими компаніями, проєктними організаціями, галузевими професійними об'єднаннями та закладами вищої освіти, діяльність яких пов'язана з цифровою трансформацією, інноваційним розвитком і підвищенням економічної ефективності підприємств.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація характеризується логічною структурою, чіткою послідовністю викладення матеріалу та внутрішньою змістовою єдністю. Побудова роботи забезпечує послідовний перехід від теоретичного дослідження економічної природи інноваційно-цифрової трансформації до аналізу сучасних тенденцій розвитку підприємств будівельного девелопменту, розроблення економічних механізмів її реалізації, методичного інструментарію оцінювання результативності цифрових змін та практичних рекомендацій щодо їх упровадження.

Виклад матеріалу здійснено українською літературною мовою із дотриманням вимог академічного письма та сучасної економічної термінології. Автор послідовно використовує понятійно-категоріальний апарат, забезпечує належний рівень аргументації наукових положень, логічний взаємозв'язок між теоретичними узагальненнями, результатами економічного аналізу та практичними рекомендаціями. Таблиці, рисунки, економіко-математичні моделі та аналітичні матеріали органічно інтегровані у структуру дослідження й підсилюють доказовість отриманих результатів.

За структурою, логікою побудови, мовою, стилем викладення та оформленням наукових результатів дисертаційна робота відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», а також вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). Дисертація є завершеним, цілісним і самостійним науковим дослідженням, виконаним на належному теоретичному та методичному рівнях.

11. Висновок та рекомендація щодо подання дисертації до захисту ВВАЖАТИ,

що дисертаційна робота **Костенка Дениса Володимировича** на тему **«Інноваційно-цифрова трансформація підприємств будівельного девелопменту: економічні механізми та інструменти реалізації»**, подана на здобуття ступеня доктора філософії за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка», є завершеним

самостійним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають істотне значення для розвитку теорії та практики економіки підприємства, економіки будівництва, цифрової економіки та інноваційного розвитку підприємств будівельного девелопменту.

У дисертації розв'язано актуальне наукове завдання щодо розвитку теоретико-методичних засад інноваційно-цифрової трансформації підприємств будівельного девелопменту, удосконалення економічних механізмів її реалізації, формування сучасного методичного інструментарію оцінювання цифрової зрілості підприємств та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення ефективності управління цифровими трансформаційними процесами в умовах цифровізації економіки та післявоєнної модернізації будівельної галузі України.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів, ступенем їх достовірності та обґрунтованості, повнотою апробації, змістом і оформленням дисертаційна робота повністю відповідає вимогам пунктів 5–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами), та відповідає освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 «Економіка» Київського національного університету будівництва і архітектури.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу Костенка Дениса Володимировича «Інноваційно-цифрова трансформація підприємств будівельного девелопменту: економічні механізми та інструменти реалізації» рекомендувати до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

2. Порушити перед Вченою радою Київського національного університету будівництва і архітектури клопотання про утворення разової спеціалізованої вченої ради для проведення публічного захисту дисертації Костенка Дениса Володимировича.

Запропонувати такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

НОВИКОВА Іннола Вікторівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту в будівництві Київського національного університету архітектури і будівництва.

Рецензенти:

ШПАКОВА Ганна Валентинівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри будівельних технологій Київського національного університету архітектури і будівництва;

ПЕТРУХА Ніна Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту в будівництві Київського національного університету архітектури і будівництва.

Опоненти:

УШЕНКО Наталя Валентинівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

КАЛІНІН Олександр Володимирович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Рішення прийнято одноголосно.

Результати голосування:

«За» — 34;

«Проти» — немає;

«Утрималися» — немає.

Головуюча на засіданні
професор кафедри менеджменту
в будівництві
д.е.н., професор

Оксана МАЛИХІНА

Секретар засідання
к.е.н., професор

Мирослава ЗІНЧЕНКО

Підписи д.е.н., проф. Малихіної О. М. та
к.е.н., проф. Зінченко М. М.

ЗАСВІДЧУЮ

Секретар Вченої ради КНУБА

Микола КЛИМЕНКО